

Kapcsolataink új alapokra helyezve

Lekció: Kol 3,5-17/Textus: Mt 7,12

2023. április 23.

A kőszilára épített ház igehirdetés sorozatunk lassan a végéhez közeledik. Igeversünk egy rövid, tömör mondat, mely szinte az egész hegyi beszédet magába sűrítve áll most itt előttünk.

Azt olvassuk Bibliánkban az igevers címeként, hogy arany szabály. A hétköznapi életben az arany szabály szót a legfontosabb etikai szabályok összefoglalására használják. Különböző arany szabályokat már az ókorban megfogalmaztak alapvető erkölcsi elvként. Szinte az összes vallás szent könyve tartalmazza azt a tanítást, hogy ha nem akard, hogy mások bántsanak, akkor te se bánts másokat! A judaizmusban az arany szabály eredetileg kevésbé volt elterjedt. Az első példák a hellenisztikus zsidó írásokban jelentek meg. A Talmudban fennmaradt egy történet, amely szerint Hillél rabbi Kr. e. 20 körül, egy pogány ember kérdésére a törvényt a következő mondatba foglalta össze: „Ami neked nem tetszik, azt ne cselekedd mással; ez az egész Tóra és a többi magyarázat!”.

Nézzük most meg együtt, hogy miért ide helyezi el Máté evangélista az arany szabályt, miben több a Jézus által elmondott arany szabály bármely más arany szabálynál és hogyan éljünk az arany szabály szerint?

Először tehát nézzük meg, hogy milyen jelentősége van annak, hogy hol helyezte el Máté az arany szabályt? Az írásmagyarázók szerint nem véletlenül helyezte el Máté majdnem a hegyi beszéd végére Jézusnak ezt a tanítását. Akár úgy is tekinthetünk rá, mint egy Máté által szerkesztett keretre, mely kezdetét az 5. rész 17. versében találjuk: „Ne gondoljátok, hogy azért jöttem, hogy érvénytelenné tegyem a törvényt vagy a próféták tanítását. Nem azért jöttem, hogy érvénytelenné tegyem, hanem hogy betöltssem azokat.” Az arany szabály vége pedig ez: „mert ezt tanítja a törvény és a próféták”. Lukács evangélistánál is megtaláljuk az arany szabályt, de ott a törvény és próféták említése nélkül. Miért fontos ez a kiegészítés? Mit jelent ez a keret, hogy a „törvény és a próféták”? Több helyen az Újszövetségben a „törvény és a próféták” vagy a „Mózes és a próféták” formula az ószövetségi szentírás teljességére utal. Amikor Jézust arról kérdezik, hogy mi tulajdonképpen az Ószövetség legfontosabb parancsolata, akkor Máté evangéliumának 22. részben a nagy parancsolattal válaszol és így fejezi be a mondatát: „E két parancsolattól függ az egész törvény és a próféták”. Pál pedig a Rómabeliekhez írt levél 13. részének 10. versében így foglalja ezt össze: „Senkinek se tartozzatok semmivel, csak azzal, hogy egymást szeressétek, mert aki a másikat szereti, betöltötte a törvényt. mert ez a parancsolat: „ne paráználkodj, ne ölj, ne lopj, ne kívánd a másét”, és bármi más parancsolat ebben az igében foglalható össze: „Szeresd felebarátodat, mint magadat!” A szeretet nem tesz rosszat a felebarátnak. A szeretet tehát a törvény betöltése”. Mi tehát a hegyi beszéd, Jézus tanítványainak szóló tanításának alapja? Az a szeretet, mely az Isten- és emberszeretben teljeseedik ki. Azzal, hogy Máté az arany szabály mögé teszi, hogy „ezt tanítja a törvény és a próféták”, ezzel egy új dimenziót nyit meg Jézus követői számára a kapcsolatok terén. És miért pont ide helyezi el? Mert az eddig elhangzott tanításokra utal vissza vele. Az eredeti görög szövegben azt olvassuk: „minden, tehát amit szeretnétek...”. Minden, amit eddig hallottatok, azt át szeretnétek ültetni a valóságba, hát ezt tegyétek, és ekkor következik az arany szabály.

Menjünk tovább és nézzük meg mit jelent ez az új dimenzió és milyen többletet hordoz a korabeli arany szabállyal szemben? Ha visszaemlékszünk Hillél rabbi arany szabályára, akkor az eleje így hangzott: „Ami neked nem tetszik, azt ne cselekedd mással”. Jézus azonban nem azt fogalmazza meg, hogy mit ne tegyenek tanítványai, hanem pozitív formába öltözteti mondanivalóját, amit így is fordíthatnánk: „Minden tehát, amit szeretnétek, hogy

megcselekedjenek veletek az emberek, úgy cselekedjetez timagatok is velük, mert ez a törvény és a próféták”. Az arany szabály valahol nagyon természetesen emberi. Jézus nem egészen újat mondott, hanem az emberek előtt már ismertet. Nem valami nagyon meglepőt hozott tanítványai elé, hanem valami nyilvánvalót, vitathatatlant és megkerülhetetlent. Mint Jézus sok-sok tanítása az embereket körülvevő világ képeiből, ismereteiből merít, és azt tölti meg mennyei tartalommal, itt is ezt láthatjuk. Egy általánosan ismert, a jó emberi együttélés alapvető törvényét, Jézus mennyei alapokra helyezi. Zwingli így írt Jézus arany szabályáról: "Krisztus megédesítette a természet parancsolatát a szeretettel." Elválaszthatatlanná tette a jó emberséget, a jól működő emberi kapcsolatokat a keresztyénségtől! A keresztyének élete mindig egy adott társadalomba beágyazva jelenik meg, és ott kell, hogy szavukkal és életükkel elhozzák az evangélium természetesen természetfeletti erejét. Hiszen ahogyan az arany szabály egyszerre emberi és Jézus által isteni, ugyanúgy az evangélium is: az emberi élethez olyan természetesen kapcsolódó és ugyanakkor az emberi állapotokon és lehetőségeken mégis fényével túlmutató, mennyei.

Mindig is jelentősége volt annak, ahogyan Isten népe a környezetében él! Mert, lehet hitelt adni szavainkkal és tetteinkkel az evangéliumnak és lehet azt hitelteleníteni. A családjunk, a környezetünk lehet, hogy sosem veszi kezébe a Bibliát és nem tudja elmondani, hogy pontosan mi az evangélium, de az életünk „lapjairól olvasni fog egyfajta evangéliumot”. Mert ha akarjuk, ha nem, az életünk „egy nyitott könyv”, amiből olvasnak az emberek. Jézus azt szeretné, hogy az életünk, szavaink, tettei sorai között az Ő szeretete ábrázolódna ki. Érdekes eljátszani a gondolattal, hogy vajon a környezetem milyen „történeteket olvas az életem lapjain”? Unalmas napilap lennék, akit csak a gazdasági és politikai hírek határozz meg? Átlapozható, érdektelen hirdetési lap, ami tele van a világ színes, divatos reklámjaival? Egy szatirikus lap, ahol mindig csak a kritika olvasható? Vagy lehet, hogy sosem ismerném be, de kétértelmű vicceim és beszólásaim miatt, lehet, hogy mások Playboyt látnak bennem? Megtörténhet, hogy életemet szemlélve, kíváncsian várják a kalandregény újabb részét, ahol az a Jézus nevű alak, mindig újabb és újabb kalandokkal jelenik meg? Jézus nem eltűnni akar életünk lapjai között, hanem ki akar belőle tűnni!!! Azt akarja, hogy életünk történései belekiáltsák a sötétségbe tapogatózóknak, hogy van világosság; a fájdalomban és megtörttségben élőknek, hogy van gyógyulás! Jézussal az emberi alapvető normákban is kiábrázolódik a természetfeletti! Emellett pedig nem lehet észrevétlenül elmenni, mert bár ez itt születik bennünk, köztünk, mégis túlmutat rajtunk! Hogyan teszi Jézus az emberi arany szabályt többé, egy jól működő etikai kölcsönösségi szabálynál? Úgyhogy, hogy annak mozgatórugóját új alapokra helyezi, amikor kiegészíti azzal, hogy „mert ezt tanítja a törvény és a próféták”. Arra a mennyei alapra helyezi, amit Isten kezdettől fogva is munkált, és ami magában Jézusban teljesedett be: a tökéletes, teljes szeretetre. Az emberi szív alapműködése nem erre a tökéletes, életető szeretetre van beállva, hanem a bűneset óta az önzőség határozza meg. Az alapkérdése az, hogy „mi jó nekem?”. Nem esik nehezére jól tenni a másikkal, addig ameddig az, neki jó! Még a legbensőségesebb szeretetkapcsolatokat is meg tudja mérgezni az ember önzősége, ahol folyamatosan „üzleti alapon működik” a bűnös szív: ameddig jól kapok, addig jól adok, de amint rosszat kapok, akkor egyszerűen képtelen vagyok magamtól jól adni! Ha a másik ember nem úgy szól, nem úgy viselkedik, ahogy az általam elfogadott lenne, vagy olyat tesz, ami nekem nem fér bele az általam felállított normál kategóriába, akkor lezárunk, elutasítunk, kritizálunk, kibeszélünk. Húsbavágó valóság lesz a hetedik rész elején említett íge: meglátom a másik ember „szemében a szálkát, de magunkéban a gerendát nem”. Bűnös szívünk működése szerint nem tudunk szeretni, mert nem ez a szívünk alapjárata. A mi szívünk alapjáraton olyan, mint egy rossz motor, ami „zúg, morog, túlpörög”, nem alkalmas sem az Isten, sem pedig az ember megfelelő szeretetére, mert tele van a lekciónban felsorolt bűnökkel: tisztátalanságokkal, paráznsággal, kapzsisággal, gonosz kívánsággal, hazugsággal, bálványimádással. Képtelenek vagyunk jól szeretni. Szükségünk van egy alapos

„motorjavításra”, hogy valaki beállítsa szívünk helyes alapműködését. Ha már a szívünket motorhoz hasonlítottam, akkor utána néztem, hogy mit jelent az, amikor rossz egy autó motorjának az alapjárata és hogyan lehet megjavítani és meglepve olvastam az egyik autószerelő műhely honlapján a következőket: „Nem érdemes otthon bajlódni az alapjáratú motor tisztításával, érdemes szervizbe vinni az autót. Nem szabad szétszedni a motort, mivel mindenképpen károsodna, más megoldást választ a szerelő. Tisztító folyadékot juttat a ki- és bemenő levegőcsatornába a karburátor megfelelő részébe. A tisztító folyadékkal eltávolíthatóak a lerakódások, megtisztítható az alkatrész.” Amikor elolvastam egyértelmű volt számomra a párhuzam: Isten sem szedi szét a mi szívünket, nehogy károsodjon, hanem Jézus Golgotán kiontott vérével mossa azt át, hogy tiszta legyen. Amikor az úrvacsoránál azt halljuk, hogy „Jézus vére megtisztít minket minden bűnünktől”, akkor amilyen valóságosan miénk lesz a bor és a kenyér, olyan valóságosan árad be a Szentlélek munkája által a megbocsátás és az örök élet ereje a bűntől rosszul működő szívünk egész területére. Újra és újra szükségünk van szívünk alapjáratának, alapműködésének helyreállítására az úrvacsorák által éppúgy, mint a napi önvizsgálat által, ahol a Szentlélek segítségét hívva végig pásztázzuk a napunkat, hogy mikor tudtunk Isten örömeire élni, mikor tudtunk Neki engedelmeskedni, mikor tudtuk betölteni a nagy parancsolatot és hol nem tudtunk – képünkönél maradva – „a megújított mennyei alapjáraton működni”? A kereszten ránk áradt kegyelmet és bűnbocsánatot nap, mint nap magunkhoz kell ölelni! Sokan panaszkodnak arra, hogy nem tapasztalják Isten vezetését, nem hallják a hangját. Ennek egyik oka, hogy a bűneink, az engedetlenségeink elválasztanak minket Istentől. Higgyük el, hogy minél többször visszük Isten elé szívünk alapjáratának beállítását, annál tisztábban halljuk majd szavát és annál inkább meg tudjuk tenni azt, amire hív Bennünket!

Végül nézzük meg, hogy hogyan éljünk az arany szabály szerint? Ahogyan Jézus megváltoztatja a korabeli arany szabályt és az emberi önzés helyére az önzetlenségen alapuló szeretetet állítja, úgy Őbenne fogjuk megtalálni erre a kérdésre a választ. Ahogyan Ő töltötte meg az emberi szabályt mennyeivel, úgy egyedül Ő a garancia arra, hogy ez a szabály életelemmünké váljon. Elé állva újra és újra kérhetjük, hogy állítsa helyre szívünk „alapjáratát”. Mert Őbenne teljesedett be a törvény és a próféták, Ő élte elénk úgy a tökéletes és teljes szeretetet, ahogyan senki más! A magunk erejéből soha nem leszünk képesek erre az emberi szeretetnél mélyebb, életet kibontakoztató szeretetre! Azt mondta Jézus a János evangéliuma 15. részében, hogy maradjunk meg Őbenne. „Én vagyok a szőlőtő, ti a szőlővesszők: aki én bennem marad, és én Őbenne, az terem sok gyümölcsöt, mert nélkülem semmit sem tudtok cselekedni.” Ő és Szentlelke által, a jelenlétében élt élet lesz a garanciája annak, hogy az Ő szeretetét éljük ebbe a világba a kapcsolatainkba is! Azzal, hogy Jézus mennyei alapra helyezi az arany szabályt, ezzel arra hívja tanítványait, hogy a szeretet nagy parancsát betöltve a gondolkodásuk, cselekedetük ne reaktív legyen, hanem proaktív legyen. Ahogyan az Atya előbb szerette őket, úgy ők is kezdeményezően elsőként, még mielőtt a másik ember kérné vagy kifejezné bárminemű szükségét, mindent megelőzően kezdjenek szeretni, hogy a Jézus által bemutatott, eléjük élt szeretet, az ő emberi kapcsolataikban konkretizálódhasson és oda minőségi változást, Isten országának uralmát hozza el. A kezdeményező szeretet, abból a szeretetből merít, amit Jézus nekünk adott, mellyel szívünk nemcsak új alapjáratot kapott, hanem új identitást is! Ahogy Pál mondja: „Istennek szent és szeretett választottai” lettünk. Ez szabaddá tehet arra, hogy ne saját ítéletem, ne saját rosszálló gondolataim, vagy negatív megjegyzésem meghatározottságában éljek, hanem abból az új identitásból és alapműködésből, amit Jézusban kaptam! Ekkor úgy kelhetek fel minden nap, hogy Őt kérem, hogy vegye a szívemet, gondolataimat, testem és lelkem, hogy ne az én rossz alapműködésemmel határozzon meg, hanem az új mennyei működés! Aztán ragaszkodhatok ehhez tudatosan, mint amikor valaki leveszi a régi ruhát és újat vesz fel, tudatosan magamra vehetem „a könyörületet, jóságot, alázatot, szelídséget, türelmet”. Ezek a Lélek által élt élet gyümölcsei. Nem nekünk kell kiizzadni magunkból ezeket, hanem a Lélek vágyja kimunkálni bennünk. De nekünk kell teret engedni a

Léleknek, hogy munkálhassa ezeket a gyümölcsöket! Hogyan lesz ez megelőző szeretetté a kapcsolatainkban? Úgy, hogy amikor számunkra nehezen elfogadható helyzetekkel, emberekkel találkozunk, akkor tudatosan Jézus mellett és a szeretet mellett döntünk! Ahogyan a héten készültem erre az igehirdetésre próbáltam tudatosan erre figyelni, hogy mit jelent ennek az igének az erejében élni. Amikor a héten láttam, hogy valaki nem az általam helyesnek gondolt módon viselkedett vagy hozott döntést, akkor kértem a Szentlelket, hogy tegye élővé bennem ezt az igét és adja az Ő szeretetét, irgalmát, kegyelmét a másik ember felé, mert nekem vagy kevés van, vagy egyáltalán nincs. Azt tapasztaltam, hogy megváltozott a fókuszom, mert már nem az volt a kérdésem, hogy „mi az igazság? mit hibázott a másik?”, hanem az, hogy „mi az, ami Isten szeretetét hozná el a másik ember számára? mi az, ami jól esne neki ebben a helyzetben?”. Illetve, ha én hoznék rossz döntést, én tenném azt, amit a másik ember, akkor hogyan, miben esne jól a jézusi szeretet, könnyörület? Amikor pedig egy-egy nehéz helyzetről kellett beszélnem, akkor tudatosan figyeltem arra, hogy vajon Jézus így beszélne-e arról a testvérről, aki most éppen nem látja az Istentől rendelt utat? Ritkán vagyunk a szeretetben tudatosak, azt gondoljuk, hogy tudatosság leginkább az étkezéshez, mozgáshoz, időbeosztáshoz, világnézethez tartozik. Itt pedig úgy tűnik, hogy nagyon is szükségünk van rá. Jézus „szeress jól” parancsát, attól függetlenül kell megélnünk, hogy szeretetből fakadó tettünknek jó vagy esetleg negatív következménye lesz. Tudatosan, előre megfontoltan Jézus által meghatározottnak kell lennünk! Ettől válik megelőlegező szeretetét, amikor nem várunk cserébe semmit, csak egyszerűen igyekszünk a krisztusi lelkület uralma alá engedni a szívünket. Őmellette döntünk, mert Ő is tudatosan mellettünk döntött a kereszten!

Olyan egyszerűnek hangzik az arany szabály: „amit csak szeretnétek, hogy az emberek tegyenek veletek, mindenben ugyanúgy tegyetek ti is velük”. De Jézus nélkül lehetetlen megtenni! Rossz alapláron működő szívünk nem takarja be magától sem saját, sem mások hibáját, gyengeségét. Jézus nélkül ezt a parancsot is el tudjuk torzítani, amikor manipulációink eszközévé tesszük és „igen én példát adok valakinek a jó és nemes cselekedetre, azért nekem jó legyen”. Amikor ezt parancsot úgy akarjuk betölteni, hogy szívünket nem Jézus uralja, nem a megváltottság erejében élünk, akkor a minden vallás által tisztelt emberséget tanúsíthatjuk, de tetteink végső hajtó ereje önző szívünk marad. De Jézus szeretetével helyére kerülhetnek motivációink, mozgatórugóink! Lelkének ereje által fel tudjuk öltözni az új embert, aki képes új módon működni! Adja meg nekünk az Úr, hogy szeretetéből élve, úgy legyünk jelen kapcsolatainkban, hogy ott az Ő irgalmas szeretetével tudjunk a körülöttünk élők felé szolgálni és életünk lapjai egy izgalmas kalandregénybe hívják a kívülállókat, ahol a főszereplő maga Jézus és ahol a sorok az Ő végtelen szeretetéről tesznek bizonyosságot, hogy mint szentek és szeretettek, Őhöz vonzzuk a szíveket. Legyen így! Ámen!

(Győriné Vincze Krisztina)